ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА - СКОПЈЕ

Предмет: Аграрна политика; 3+2+2; 6 (шест) кредити

БУЏЕТ, ИНСТРУМЕНТИ И МЕРКИ НА АГРАРНАТА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Проф. д-р Драги Димитриевски

Мотивација

- ***Извори на финансирање на земјоделската политика***
  - Буџет на Република Македонија
  - Буџет на ЕУ – предпристапен фонд
  - Донации
  - Други извори согласно со Закон
- ***Инструменти на земјоделската политика***
- ***Мерки на земјоделската политика на РМ***
  - Мерки политиката за уредување и поддршка на пазарите со земјоделски производи
  - Мерки на политиката на директни плаќања
  - Мерки на политиката на рурален развој
  - Програми за мерките на земјоделската политика на РМ
    - **Мерки од програмата за финансиска поддршка**
    - **Мерки од програмата за рурален развој**
    - **Општи мерки за поддршка на развојот на земјоделството**

Извори на финансирање на земјоделската политика на РМ

- ***Земјоделската политика се финансира од:***
  - Буџет на РМ
  - Буџет на ЕУ
  - Донации
  - Други извори согласно со Закон

Финансирање на земјоделската политика на РМ од буџетот на РМ

Вкупна буџетска поддршка на земјоделството во милиони евра и % на групи мерки

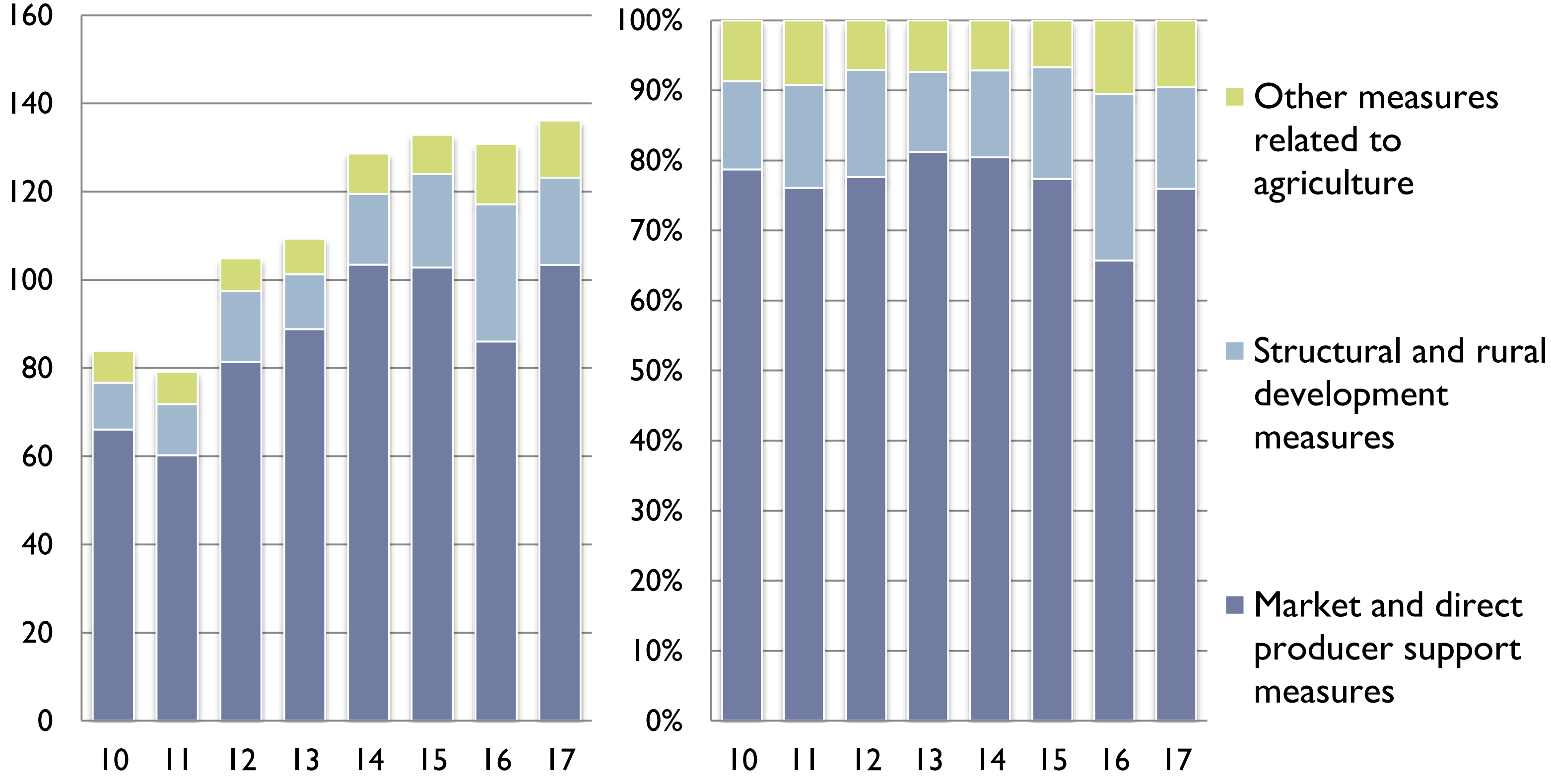

Финансирање на земјоделската политика на РМ од буџетот на ЕУ

- IPA: Instrument for Pre-Accesing (IPA)
  - Компонента 5 - IPARD
- Почеток на користење на инструментот:
  - Програмски период (2007-2013), - ИПАРД 1;
  - Помошта се реализираше врз основа на Националната програма за земјоделство и рурален развој 2007–2013 (ИПАРД Програма) согласно регулативата 718/2007 од 2007, усвоена од страна на Комисијата на 19 декември 2007, во согласност со одлуката на комисијата ЕК (2008)677 од 25.02.2008

Финансирање на земјоделската политика на РМ од буџетот на ЕУ

- ИПАРД-2 за период од 2014-2020
- Стратегијата, целите и мерките се насочени кон:
  - постигнување на одржлив развој на земјоделскиот сектор и руралните средини.
  - Крајна цел:
    - подготовка на земјоделскиот сектор за членство во ЕУ и со тоа од високо значење е унапредувањето на земјоделските стопанства и прехрамбените претпријатија за да ги исполнат стандардите за заштита на животната средина, хигиената, безбедноста на храната во ЕУ и благосостојбата на животните.
    - Затоа главна општата цел на ИПАРД програмата е да се подобри конкурентноста на земјоделските стопанства и прехранбената индустрија носејќи ги во согласност со стандардите на Европската Унија, и постигнување на одржлива животна средина и социо-економски развој на руралните средини преку поттикнување на економската активност и зголемување на можностите за вработување.

Финансирање на земјоделската политика на РМ од буџетот на ЕУ

- Приоритети на ИПАРД:
  - Приоритетна оска 1: Подобрување на пазарната ефикасност и спроведување на стандардите на ЕУ.
  - Мерки кои се спроведуваат во оваа приоритетна оска:
    - Мерка 101 “Инвестиции во земјоделски стопанства за нивно реконструирање и достигнување на стандардите на Заедницата”, и
    - Мерка 103 “Инвестиции во преработка и маркетинг на земјоделски и рибни производи за реконструирање на тие активности и нивно надградување до стандардите на Заедницата”

Финансирање на земјоделската политика на РМ од буџетот на ЕУ

- Приоритети на ИПАРД:
  - Приоритетна оска 3: Развој на рурална економија.
    Приоритетната оска 3 го става својот главен фокус на инвестирање во развој и диверзификација на економските активности во руралните средини, и помага на руралната популација во градењето на економски активности на и надвор од земјоделските стопанства, создавање на дополнителни извори на приходи и можности за работа.
  - Мерки:
    - • Мерка 302 “Диверзификација и развој на рурални економски активности”

Финансирање на земјоделската политика на РМ од донации

- Република Македонија користи голем број програми за помош финансирани од донатори:
  - Светска банка
  - УСАИД
  - ФАО (Организација на Обединетите Нации за храна и земјоделство)
  - ИФАД (Меѓународен Фонд за Земјоделски Развој)
  - ГИЗ и КфВ - Германија
  - СИДА, Шведска
  - Турска Агенција за соработка и координација – ТИКА, Турција
  - УНИЦЕФ (Детски Фонд на Обединетите Нации)
  - Норвешка, Холандија, Јапонија ...

Финансирање на земјоделската политика на РМ – останати извори согласно со Закон

- Средства кои се користат во функција на развојот на земјоделството и руралниот развој по основ на други домашни и меѓународни средства, за кои ќе се дефинира нивната употреба во Закони.

Инструменти на земјоделската политика

- ***Инструменти на земјоделската политика претставуваат утврдени постапки или други институционални форми со кои се остваруваат активности за уредување на дејствијата кои се преземаат за остварување на целите на политиките.***
  - Консолидација – инструмент за уредување на земјоделското земјиште;
  - Земјоделски кредитен и дисконтен фонд (ЗКДФ) – инструмент за поддршка на инвестиции и откуп на земјоделски производи;
  - Гарантен фонд – инструмент за кредитирање на земјоделските стопанства;
  - ...

Мерки на земјоделската политика на РМ

- ***Мерките на земјоделската политика претставуваат средства и постапки со кои се остваруваат целите на земјоделската политика***
- **Земјоделството е стопанска област со најголем број и разноликост на мерките;**
  - Проблем на поделба на мерките:
    - Различни пристапи во нивна поделба и групирање (Според влијание на поедини политики, според начинот на спроведување, според програмите за поддршка ...)

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки политиката за уредување и поддршка на пазарите со земјоделски производи***
  - интервенциски мерки;
    - интервентен откуп
    - поддршка за складирање
  - мерки за поттикнување на потрошувачка
    - поттикнување на потрошувачката насочена кон подобрување на квалитетот на исхраната на лица под 18 години, лица изложени на социјални ризици по здравјето и ризици од сиромаштија, вклучени во државниот образовен, здравствен и социјален систем
  - мерки за заштита на пазарот
    - пропишување на дополнителни увозни давачки над минимална ценана граница и
    - врзување на количини на увоз на одредени земјоделски производи сооткупот на земјоделски производи пр

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на директни плаќања***
  - **Директните плаќања се мерка за поддршка на доходот на земјоделските стопанства.**
- Се исплаќаат по:
  - површина земјоделско земјиште;
  - единица земјоделски производ;
  - грло добиток;

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на директни плаќања***
- Услови за користење на директните плаќања:
  - Воспоставени регистри и бази на податоци
    - ИСАК (Интегриран Систем на Администрација и Контрола);
  - **Вкрстена сообразност:** исполнување на задолжителни барања или услови поврзани со заштита на животната средина, здравјето на луѓето, животните и растенијата и благосостојба на животните, како и исполнување на посебни минимални услови за добра земјоделска пракса и заштита на животната средина пропишани согласно со закон

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
  - Политиката за рурален развој се реализира за остварување на приоритетните цели за решавање на развојните состојби во руралните средини и за поттикнување на можностите и искористување на предностите за рурален развој.
  - Политиката за рурален развој се остварува преку мерки за:
    - зголемување на конкурентноста на земјоделскиот и на шумарскиот сектор;
    - заштита и унапредување на животната средина и руралните предели;
    - диверзификација на економските активности и зголемување на можностите за вработување во руралните средини;
    - подобрување на квалитетот на живот во руралните средини;
    - поттикнување на локален развој на рурални средини.

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **I. Мерки за зголемување на конкурентноста на земјоделското производство:**
- ***1. Промовирање на знаење и унапредување на човечкиот потенцијал:*** обука и информирање на земјоделските производители, помош на млади земјоделци за започнување со земјоделска дејност, помош за напуштање на вршење на земјоделска дејност и советодавни услуги за развој на земјоделството;
- ***2. Реструктуирање и развој на физичкиот потенцијал и промовирање на иновативни практики преку поддршка на инвестиции за:*** модернизација на земјоделските стопанства, зголемување на економската вредност на шумите, преработка и маркетинг на земјоделските производи и инфраструктура за создавање на предуслови за развој на земјоделството и заштита од природните непогоди

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **I. Мерки за зголемување на конкурентноста на земјоделското производство:**
- ***3. подобрување на квалитетот на земјоделски производи преку поддршка на економско здружување на земјоделски стопанства за заедничко вршење на земјоделска дејност заради:***
  - примена на заеднички производни практики за усогласување со
  - стандардите за квалитетот на земјоделските производи,
  - производство на земјоделски производи со повисок квалитет,
  - воспоставување на групи на производители и
  - организирање на информативни и промотивни активности заземјоделски производи.

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **II. Мерки за унапредување и заштита на животната средина и руралните предели**
- ***1) одржлива употреба на земјоделско земјиште преку мерки за помош за:***
  - вршење на земјоделска дејност во подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност,
  - вршење на земјоделска дејност за заштита и унапредување наживотната средина и
  - постигнување на стандарди за благосостојба на животните
- ***2) одржлива употреба на шумско земјиште преку мерки за помош за: - прво пошумување на земјоделско земјиште и неземјоделско земјиште,***
  - одгледување на шумите со примена на повисоки стандарди зазаштита на животната средина и
  - обновување на шумите и воведување на мерки за заштита нашумите.

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **III. Мерки диверзификација на економските активности и зголемување на можностите за вработување во руралните средини**
- ***1. Диверзификација на економски активности се мерки за на економски активности на земјоделскостопанство вон земјодеподдршка на:***
  - диверзификација лска дејност,
  - поддршка за воспоставување и развој на микропретпријатија,поттикнување на иновативни практики и нови економски дејности во рурални средини и
  - поттикнување на развој на рурален туризам.
- ***2. Дополнителна дејност на семејно земјоделско стопанство***
  - дејност поврзана со земјоделството, односно шумарството, која се врши на земјоделски имот и овозможува подобра искористеност на неговите производни можности и работната сила на членовите на семејството.

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **IV. Мерки за подобрување на квалитетот на живот во рурални средини**
- ***1. Воведување и развој на техничка и телекомуникациска инфраструктура, комунална инфраструктура, пазарна и социјална инфраструктура во руралните средини,***
- ***2. Обновување и развој на селата и***
- ***3. Зачувување и унапредување на природните и културнитезнаменитости и традиционалните вредности во руралните подрачја.***

Мерки на земјоделската политика на РМ:
Според влијание на поедини политики

- ***Мерки на политиката на рурален развој***
- **V. Мерки поттикнување на локален развој на рурални средини**
- ***реализација на стратегии за локален развој на рурални средини;***
- ***реализација на стратегии за рурален развој на единиците на локална самоуправа со седиште во рурална средина и***
- ***работата на локалната акциона група (ЛАГ) за развој на руралните средини и за вклучување на жителите на територијата на ЛАГ за развој на руралните средини***

Програми за мерките на земјоделската политика на РМ

- ***Мерки од програмата за финансиска поддршка***
- ***Мерки од програмата за рурален развој***
- ***Општи мерки за поддршка на развојот на земјоделството***